

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:4

2011-05-26

U2011/3525/UC

Utbildningsdepartementet

Statistiska centralbyrån

Box 24300

104 51 Stockholm

Uppdrag att genomföra en kartläggning av tvångsäktenskap, barnäktenskap och fullmaktsäktenskap m.m.

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statistiska centralbyrån (SCB) att genomföra en kartläggning av antalet kontakter som olika myndigheter och andra verksamheter har haft med personer som är eller har varit utsatta för giftermål mot den egna viljan. Kartläggningen ska både avse verksamhetens kännedom om och verksamhetens hantering av sådana ärenden under 2011. Med kontakter avses t.ex. telefonsamtal, besök och skyddat boende som har rört personer som är oroliga för eller har upplevt ett äktenskap mot den egna viljan, inklusive tvångsäktenskap, barnäktenskap, fullmaktsäktenskap eller informella vigslar mot den egna viljan. SCB ska dessutom redovisa relevant statistik för perioden 2008-2011 som rör antalet gifta personer i åldrarna 15-20 år. Statistiken som redovisas i kartläggningen ska vara uppdelad på kön och ålder samt svensk och utländsk bakgrund.

Syftet med kartläggningen är att bidra till ökad kunskap om omfattningen av tvångsäktenskap, barnäktenskap och fullmaktsäktenskap.

Kartläggningen ska genomföras efter samråd med utredningen om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap (dir: 2010:54).

För uppdragets genomförande får SCB rekvirera högst 150 000 kronor senast den 1 oktober 2011. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13, anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 12, Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut. Medel som inte använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 1 mars 2012.

SCB ska senast den 30 januari 2012 redovisa resultatet av kartläggningen till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Ärendet

I rapporten Gift mot sin vilja (Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:5) redovisas resultaten från en nationell enkätundersökning till unga mellan 16 och 25 år. Enligt Ungdomsstyrelsens uppskattningar är cirka 8 500 individer oroliga för att inte själva få välja vem de ska gifta sig med. Rapporten visar att både unga kvinnor och unga män kan vara oroliga för att bli gifta mot sin vilja, något som även Socialstyrelsen konstaterat i rapporten Frihet och ansvar – om gymnasieungdomars upplevda frihet att själva bestämma över sina liv (Socialstyrelsen 2007).

När en person inte vill gifta sig men ändå gör det på grund av att andra, vanligtvis föräldrarna eller andra familjemedlemmar, pressar henne eller honom till det, utsätts personen för oacceptabla påtryckningar. Dessa kan bestå av hot och våld, men kan också utövas på annat sätt. Uttrycket tvångsäktenskap åsyftar att straffbart tvång används i syfte att någon ska ingå äktenskap. Med barnäktenskap menas att någon av makarna är under 18 år. Ett barnäktenskap kan också ha föregåtts av olika påtryckningar, inklusive straffbart tvång. Fullmaktsäktenskap avser äktenskap som ingås genom ombud och innebär att åtminstone en av de två som ska gifta sig inte personligen är närvarande vid vigseln utan företräds av någon annan. Informella vigslar åsyftar traditionella och vigselliknande ceremonier som inte utgör vigslar i rättslig mening.

Våren 2010 antog regeringen en handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja (skr. 2009/10:229). Regeringen tillsatte även en utredning som ska göra en samlad översyn av relevant straffrättslig, civilrättslig och internationellt privaträttslig lagstiftning i syfte att stärka skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap. Utredningen ska inhämta kunskapsunderlag och utöver förslag till författningsändringar även föreslå andra åtgärder för att motverka tvångsäktenskap och barnäktenskap. Som ett led i att öka kunskapen om hur vanligt förekommande tvångsäktenskap, barnäktenskap och fullmaktsäktenskap är har regeringen gett både Skatteverket och Migrationsverket i uppdrag att föra och sammanställa statistik över bl.a. tvångsäktenskap och barnäktenskap under perioden den 1 september 2010 till den 31 augusti 2011. I de delrapporter av statistikuppdragen som de båda myndigheterna har redovisat framkommer att det är svårt att få kännedom om hur många personer som kan vara utsatta för tvångsäktenskap. Förevarande uppdrag till SCB syftar därför till att ge en fördjupad bild av omfattningen av antalet utsatta.

På regeringens vägnar

Nyamko Sabuni

Elisabet Modée

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/L2, L5

Finansdepartementet/SMS

Rikspolisstyrelsen

Brottsoffermyndigheten

Brottsförebyggande rådet

Migrationsverket

Skatteverket

Kammarkollegiet

Socialstyrelsen

Statens folkhälsoinstitut

Länsstyrelserna

Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Statens skolverk

Ungdomsstyrelsen

Uppsala universitet/Nationellt centrum för kvinnofrid

Sveriges Kommuner och Landsting